

Egymás mellé állított igazságok

BERTA FANNI

DR. GÓLI Kornélia. *Színház legyen! Az Újvidéki Színház fél évszázada.* Újvidék: Újvidéki Színház, 2024. 224 p.

Góli Kornélia az Újvidéki Színház ötvenéves tevékenységének rekonstrukciójára tesz rendhagyó kísérletet jubileumi kötetében. A *Színház legyen!* nem egy puszta adatokat sorjázó színháztörténeti kiadvány, hanem egy vastkos mélyinterjúkat tartalmazó beszélgetőkönyv, mely megszólalók szubjektív igazságait állítja egymás mellé arról, hogy mi volt és mi ma az Újvidéki Színház. A színházcsináló emberekre jellemző anekdotázó hangvételnek köszönhetően szélesebb, nem szakmai közönséget is képes megszólítani.

Természetesen felmerül a kérdés, hogy a fél évszázados jubileumra miért nem egy összegző szaktudományos kötet jelent meg, hiszen a Vajdaság székvárosának magyar nyelvű színházáról ilyen jellegű munka még soha nem látott napvilágot, noha az intézmény a fennállásának huszadik és harmincadik évfordulója alkalmából már korábban is jelentetett meg alkalmi köteteket.¹

Góli erre a gyakorlatra reagálva előszavában megjegyzi, hogy „színháztörténetet írni sokféleképpen lehet, de sosem szabad elfelejteni, hogy elsősorban azok írják színházat-

ink történetét, akik csinálják.”² Állítása szerint ez az oka, hogy könyvében az oral history, vagyis az elbeszélte történelem módszerét alkalmazza és a jubileumot kihasználva beszélgetésre invitálja a színház egykori igazgatóit (Vicsek Károlyt, László Sándort, Venczel Valentint), jelenlegi vezetőjét (Urbán Andrást) és az intézmény első előadásának rendezőjét (Vajda Tibort).

Mégsem marad ki teljesen a kötetből színháztörténész perspektívája, hiszen az előszót egy rövid tanulmány követi *Kell még egy színház!* címmel, amelyben – érintőlegesen ugyan – az intézmény történetéről, létrehozásának körülményeiről olvashatunk. Kiderül, hogy a színház alapítása nem zajlott zökkenőmentesen, közel tíz éves tervezés és egyeztetés előzte meg, mivel meg kellett győzni a városi és országos hatalmi szerkeket arról, hogy a közel félmillió jugoszláviai magyar kisebbségnek szüksége van még egy színházra a nagymúltú Szabadkai Népszínház és az Újvidéki Rádió Színészegyüttese mellett. Annak érdekében, hogy az új színház ne konkuráljon a már meglévő kisebbségi társulatokkal, az alapítók kezdettől fogva kamarajellegű művészsínházként határozták meg a létrehozni kívánt intézmény profilját, ez a „határozott profil” pedig szinte egyedülállónak számított az akkori Jugoszláviában.³ (Góli nem tér ki rá, hogy az Újvidéki Színház alapítói követendő mintaként a

¹ A Franyó Zsuzsanna által szerkesztett kötetek vajdasági magyar szerzők (pl. Gerold László, Gobby Fehér Gyula, Hernyák György, Ózer Ágnes és Tolnai Ottó) rövid, vegyes műfajú szövegeit, elsősorban esszéit, elmélkedéseit tartalmazzák az intézményről. FRANYÓ Zsuzsanna, *Az Újvidéki Színház húsz éve* (Újvidék: Forum, 1994); FRANYÓ Zsuzsanna, *Az Újvidéki Színház harminc éve* (Újvidék: Forum, 2004).

² DR. GÓLI Kornélia, *Színház legyen! Az Újvidéki Színház fél évszázada* (Újvidék: Újvidéki Színház, 2024), 9.

³ Uo., 13.

legendás belgrádi Atelje 212 színház művészi profilját jelölték ki).⁴

A szerző a korabeli sajtót szemlélve arra is rámutat, hogy Újvidék elhelyezkedése miatt további kétségek merültek fel a döntéshozókban. A város ugyan tartományi központ pezsgő kulturális igényekkel, de kívül esik a vajdasági magyar tömbön, s bár a magyarok lélekszáma a hetvenes években még jelentős volt a településen, az összlakosság számához viszonyítva mégis igen alacsony. A helyi kultúrpolitikusok számára tehát adott volt a kérdés, hogy lesz-e elég nézője az új színháznak, hiszen annak műsorpolitikája az elképzelés szerint eleve szűkebb közönségréteget céloz meg.

Az intézmény végül rendhagyó módon kezdte meg tevékenységét 1973. június 1-jén, mivel kezdetben sem állandó játszóhelye, sem társulata nem volt. Első premierjét 1974. január 27-én tartotta. Állandó tagokat 1977-ben szerződtettek először, saját épületbe pedig csak 1985-ben költözhettek. Góli szerint fontos fordulópont volt még a színház életében a kilencvenes évek vége is, mivel ekkor jött létre a máig tartó szoros

⁴ „...korigény sürgette a kamara jellegű újvidéki kísérleti színház megalakítását. Erre mutat a hangsúlyozott kamara és kísérleti jelleg mellett – így olcsóbb és színházgyakorlati szempontjaink szerint kísérletezni csak kis formákon belül kell és lehet – az a tény is, hogy követendő modellként a belgrádi Atelje 212 színházat jelölték meg az alapítást indokló, előkészítő tervezetnek. Tíz év után az Atelje 212-re való hivatkozásban a gazdaságosság elvénél és a vele összefüggő szervezeti szempontoknál lényegesebb mozzanatot a belgrádi minta művészi profilja. Azok a műsorpolitikai és színjátszó-i sajátosságok, amelyek alapján a mintegy két évtizeddel előbb alakult színház a modernség szinonimájaként élt a köztudatban.” GEROLD László, *Színház a nézőtérrel* (Újvidék: Forum, 1983), 5–6.

együttműködés az Újvidéki Művészeti Akadémia és az intézmény között, amelynek köszönhetően az akadémián tanuló színi növendékek rendszeresen felléphetnek a színház előadásaiban.

Annak érdekében, hogy a szerb(horvát) ajkú nézőket is be tudják vonzani – s ezzel növelhessék a közönségszámot –, a színház kezdetektől fogva szimultán fordítást (később pedig feliratozást) biztosított az előadásokhoz. Vicsek Károly a vele készült interjúban kijelenti, hogy efféle gesztusokat az Újvidéki Színház gyakorolt először az országban.⁵ Bár ez az állítás nem bizonyítható, mégis hihetőnek tűnik, hiszen a magyar volt az akkori Jugoszlávia egyetlen olyan (nem államalkotó) nemzetisége, amelynek professzionális színháza volt, amit a többségi nemzet(ek) tagjai is látogattak. Így a szinkrontolmácsolás alkalmazásával az intézmény a testvériség-egység ideáját propagáló államszocialista hatalom inklúziós törekvéseivel összhangban járt el, hiszen mindenki számára elérhetővé tette az előadásait.

Jelképesen a Vajda Tiborral készült beszélgetés nyitja a nagyinterjúk sorát, hiszen a színházat megnyitó előadás (Örkény István: *Macskajáték*) rendezése is hozzá köthető. Első válaszából kiderül, hogy mennyire különös utakon fejlődött a második világháború utáni vajdasági magyar hivatásos színjátszás. Az intézményesülés folyamata során rendkívül fontos szerepe volt az Újvidéki Rádióknak, melynek stúdióiban az ötvenes évek elejétől kezdve adtak elő magyar nyelvű hangjátékokat, amelyeket javarészt szabadkai, topolyai és nagybecskerekai amatőr színészek olvastak fel. A társulatba később újvidéki műkedvelők is felvételt nyertek, többek között Vajda Tibor is. A regionálisan sugárzó rádió hangjátékai hamar igen népszerűvé váltak, és a hallgatókban felmerült az igény, hogy élőben is megtekinthessenek színházi jellegű produkciókat. Erre reagálva a

⁵ DR. GÓLI, *Színház legyen!...*, 32.

rádió színészegyüttese az intézmény M Stúdiójában több előadást is bemutatott korlátozott számú közönség előtt.⁶ Vajda szerint lényegében ebből az élményből született meg az Újvidéki Színház megalapításának igénye. Mi több, a színház megalapítása után még évekig nagy volt az átfedés a két intézmény társulatai között.

Az interjú során szó esik még Vajda rendezéseiről az Újvidéki Színházban, arról, hogy miként élte meg a nyitódarab bemutatóját, majd saját a színházi tapasztalataira is reflektál. Állítása szerint a színháznak az „adott közeget” kell, hogy megszólítsa, így a politika jelenléte az előadásokban elkerülhetetlen, de nem „deklaratív módon”, mivel a „politika mindenben jelen van, hiszen az a közösség maga.”⁷

A következő nagyinterjú Vicsek Károllyal készült. Igazgatói mandátumának kezdete szorosan kapcsolódik az intézmény közvetlen politikai szerepvállaláshoz. Vicsek 1998 végén lesz igazgató, a 2000-es év elején pedig országos tüntetéshullám robban ki. A témát Góli fokozatosan bontja ki következetesen feltett kérdéseivel, Vicsek tolmácsolásában pedig megismerhetjük azt az időszakot, amikor a színház nyíltan támogatja a Milošević-ellenes demonstrációt, így bizonyítva társadalmi elkötelezettségét:

„Egyetlen olyan intézményként voltunk jelen a tüntetéseken, amely név szerint állt ki. Először csak négyen mentek ki a társulatból, azután már nyolcan. Énekeltek a *Hair* című musicalből a beszédek között. Nekünk köszönhetik, hogy széppé tettük a »programot«, azzal, amit mi vittünk bele. Az egész szerepvállalás egyáltalán nem volt mindegy. Mondtam a színészeknek, ha Milošević

marad, akkor mi minden bizonnyal megyünk.”⁸

Vicsek igazgatóságához két másik fontos esemény is köthető: az Újvidéki Művészeti Akadémiával való szorosabb együttműködés kezdete és a Vajdasági Magyar Drámaíró Verseny elindítása. Az együttműködést a kényszer szülte, hiszen a 90-es években a színház társulatának férfi tagjai a háborús helyzet miatt, a behívók elől menekülve emigráltak az országból, így a megüresedett helyeket sürgősen fel kellett tölteni, hogy az intézmény működőképes maradjon. Így vette fel Vicsek 1999-ben az akadémián frissen végzett színészosztályt, akik már tanulmányaik ideje alatt is rendszeresen játszottak a színház előadásaiban.⁹

A László Sándorral készült interjúban bővebben is szó esik az Újvidéki Színház és a Művészeti Akadémia kapcsolatáról. Fontos kiemelni, hogy az akadémián a színház alapításával párhuzamosan indul magyar nyelvű színészképzés 1974-ben, azonban a két intézmény tényleges együttműködése még évtizedekig várat magára. László még ahhoz a generációhoz tartozik, amely számára szinte lehetetlen volt bekerülni az Újvidéki Színház előadásaiba színi növendékként, és így szakmai gyakorlatot szerezni, ezért az első között szorgalmazta a kényszerből adódó kollaboráció megszilárdítását a két intézmény között.

Az interjúban Góli rákérdez arra a megosztó döntésre is, melynek eredményeképpen a huszonöt éven keresztül művészszínházi arculattal rendelkező intézmény repertoárjába a huszadik század végén felkerültek a „könnyű műfajnak titulált” zenés darabok

⁸ Uo., 37–38.

⁹ Az osztályt többször is *aranygeneráció* néven említik. Tagjai: Balázs Áron, Figura Terézia, Kalmár Zsuzsa, Krizsán Szilvia, Mess Attila, Mezei Kinga, Nagypál Gábor, Puskás Zoltán, Szloboda Tibor és Szorcik Kriszta.

⁶ Bővebben lásd LAKNER Edit, *Hetvenéves az Újvidéki Rádió hangjátékműsora* (Újvidék: Forum, 2023).

⁷ DR. GÓLI, *Színház legyen!...*, 26.

is, László Sándor igazgatói programjában pedig már kulcsszerepet szánt a populáris színházi produkcióknak. A színész-rendező válságában a negyed évszázad alatt megváltozott közönségigényekre, a nézők társadalmi rétegződésének módosulására utal:

„Lehet, hogy nincs igazam, de én úgy gondolom, hogy egyetlen vajdasági magyar színház sem engedheti meg magának azt a luxust, hogy rétegszínházként működjön.”¹⁰

Az interjú végén felmerül a kérdés, hogy miért érdemes a Vajdaságban színházat csinálni, László Sándor pedig a már sok színészgenerációt kinevelt pedagógus attitűdjével válaszol:

„Ez egyfajta társadalmi szerepvállalás? – Igen! Ez a vajdasági magyar színészekre nagyon jellemző. Természetesen nem mindenkire, de a többségre igen. Az akadémián a szakmai felkészülés mellett ezt is megpróbálom elültetni a fiatalokban... vagy megtalálni, fölépíteni, ápolgatni, mert nekünk nincs más azonkívül, hogy jó előadásokat csinálunk, és szeret bennünket a közönségünk! Mert fontos, hogy mi itt éljük a hétköznapiinkat, itt alkotunk, itt teremtünk, és nem Kanadában, nem Budapesten.”¹¹

Góli kérdéseivel az interjúk során nem csak emlékeket elevenít fel, hanem plasztikus képet is fest a beszélgetőpartnereiről. Ennek érdekében olykor – szerzői instrukciókhoz hasonlóan – egy-egy gesztusukat, testi reakciójukat is rögzít:

„Nem volt felüdülés színpadon lenni?

– Nem. (Nevet.) Annyian szeretnék ki-
mondani velem hosszú évek óta, de
nem!”¹²

A kötetben soron következő mélyinterjú Venczel Valentinnal készült. Venczel és az Újvidéki Színház kapcsolata egészen a hetvenes évekig nyúlik vissza, és az elmúlt ötven évben folyamatosan változott. Tagja volt az Újvidéki Színház első állandó társulatának,¹³ és egészen 1991-ig az intézményben játszott. Ekkor azonban emigrált, bár állítása szerint nem a polgárháborús helyzet miatt, ugyanis egy koprodukciónak köszönhetően a kaposvári Csiky Gergely Színházba szerződhetett. Eredetileg mindössze egyetlen évad erejéig akart Magyarországon maradni, de végül csak a 2013-ban tért haza. Az interjú során nyíltan beszél kaposvári élményeiről, így a határon túli színházcsináló perspektívájából láthatunk rá egy, az Újvidéki Színházhoz hasonló művészszínházi profillal rendelkező magyarországi intézményre is:

„Egyike nagy csalódásaimnak Kaposvár. Mert nekem Kaposvár volt A színház. A színházak színháza. De az elnyomás, az egyéni alkotói törekvéseknek a semmibevétele, ami Kaposváron ment, ilyen-
nel én előtte sem, és azóta sem találkoztam sehol. Csalódás volt. Egy intézmény, amelyik a szabadság bástyájaként aposztrofálta saját magát...”¹⁴

Saját bevallása szerint először 2011-ben merült fel, hogy pályázná az Újvidéki Színház igazgatói pozíciójára, ekkor azonban az aktuális igazgató, László Sándor jelezte, hogy

¹² Uo., 45.

¹³ Ábrahám Irén, Balázs Piri Zoltán, Bajza Viktória, Bicskei István, Ladik Katalin, Pásthay Máttyás, Soltis Lajos, Venczel Valentin.

¹⁴ Uo., 55–56.

¹⁰ Uo., 44.

¹¹ Uo., 48–49.

vannak még ötletei, amiket szeretne megvalósítani, így Venczel visszalépett.

2013-ban azonban újra jelentkezett a posztra és sikeresen meg is nyerte a pályázatot. Az igazgatóváltás nagy port kavart, hiszen László Sándor utódjaként eredetileg a színház művészeti vezetőjét, Gyarmati Katát jelölte ki.¹⁵ Az interjúban Venczel részletesen kifejti, miként élte meg ezt az időszakot. Talán ebben a beszélgetésben érezhető leginkább, amit Góli céljával tűzött ki: igazságokat szeretett volna egymás mellé állítani. Az interjúban lehetőséget adott arra, hogy Venczel a saját nézőpontjából mesélje el az akkori történéseket:

„Ez egy keserű emlék. Amikor az ember ilyen helyzetbe kerül, mindig felteszi a kérdést, hogy miért. A 2013-as események kapcsán a miértekre érdekes módon több válasz is létezik, tehát különböző szakaszai vannak ennek az ellenem történt kampánynak.”¹⁶

Venczel az Újvidéki Színházban szerzett igazgatói tapasztalatait is összegzi. Beszél a kezdeti nehézségekről, amelyek a botrányt követték, arról, hogy miként viszonyult hozzá az intézmény társulata és személyzete, továbbá a leromlott állagú színházépületen végzett felújításokról és arról az arculatváltásról, ami az igazgatóságához fűződik. Szerinte sikerült egy „neopolgári”, posztmodern

¹⁵ Gyarmati Kata pályázatát a fenntartó formai okokra hivatkozva nem fogadta el, így Venczel Valentin kapta meg az igazgatói kinevezést. Ezt követően Venczelt sem a színház társulata, sem a közvélemény nem fogadta jól, amihez hozzájárult az is, hogy míg Gyarmati már öt éve (2008 és 2013 között) művészeti vezetői pozíciót töltött be az intézményben, a Magyarországról visszatért Venczel teljesen kívülállónak tűnt mind a kollektíva, mind a publikum számára.

¹⁶ Uo., 57.

művészi profilt létrehozni, amely segítségével a színház folyamatosan képes volt továbbfejlődni. Kérdéses, hogy ez az arculatváltás valóban újítás volt-e, vagy Venczel egyszerűen csak a színház eredeti művészeti profiljához való visszatérést szorgalmazta műsorpolitikájával.

Az interjúkon keresztül az olvasó szép lassan megérkezik a jelenbe. Az utolsó beszélgetés a színház hivatalban lévő igazgatójával, Urbán Andrással készült, aki tizenhat éven keresztül töltötte be a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház igazgatói pozícióját, majd a jubileumi évben került az újvidéki teátrum élére. A Góli kérdéseire adott válaszaiból kiderül, hogy Urbán számára kiemelten fontos, hogy az Újvidéki Színház hangsúlyosabban legyen jelen Újvidék városának kulturális életében, mint az érkezését megelőző időszakban. A közönségtoborzásra is figyelmet szeretne fordítani, amelyhez elengedhetetlen a marketingstratégia korszerűsítése.

„Én mindig a közönségre gondolok. És nem tartom úgy, hogy a jó előadást műfaji vagy stíluskérdések határozzák meg. Persze egy vidám, humoros előadás, főleg, ha zenés, nagyobb lehetőségek elé néz, ami a helyi közönséget illeti, de nem gondolom, hogy ezt ugyanolyan módon kell csinálni, ahogy itt eddig történt, illetve ahogy ezt máshol szokták csinálni.”¹⁷

A beszélgetés jelenében Urbán már egy éve az Újvidéki Színház igazgatója, így arról is szó esik, hogy mit sikerült megvalósítani ez a rövid idő alatt. Az interjú a jövőt érintő tervekkel zárul: az igazgató az előadások „egyedi jellegét” szeretné a továbbiakban megtartani és fejleszteni. Egy „súlyosabb” korszakot ígér, amelyben „komolyabb és mélyebb

¹⁷ Uo., 67.

hangvételő¹⁸ darabokkal találkozhat majd a közönség. A kötet mélyinterjúkat tartalmazó, legterjedelmesebb szakasza ezzel a kijelentéssel zárul.

Góli kérdéseivel lehetőséget ad az egyes beszélgetőpartnereknek a saját mandátumukra vonatkozó önreflexióra, de a színház aktuális működésével kapcsolatos kritikák megfogalmazására is felületet biztosít. Munkája leginkább a beszélgetések struktúrájában válik láthatóvá. Ugyan csak rövid kérdések erejéig ad magának hangot, de a dialógusok végig szabatosak és következtetések maradnak, emellett pedig finom humor szövi át őket, melynek köszönhetően emberivé, személyessé és könnyedén olvashatóvá válnak.

A kötet következő egysége *Emlékek és búcsúk* címmel adózik az Újvidéki Színház elmúlt tíz évben elhunyt jelentős munkatársai és krónikásai, Gerold László, Franyó Zsuzsanna, Faragó Árpád és Ábrahám Irén emléke előtt. A visszatekintés keretein belül egy publikálatlan Faragó-esszét olvashatunk Ljubomir Draškić *Játék a kastélyban* (1977) című Molnár-előadásáról, továbbá Ábrahám Irén korábban szintén nem olvasható apró jegyzeteit, emlékeit kalandos színházi pályafutásáról. A fejezet bevezetőjéből kiderül, hogy Ábrahámmal Góli eredetileg mélyinterjút szeretett volna készíteni, ám váratlan halála miatt erre már nem kerülhetett sor.

A megemlékezés utáni egységben a szerző először az Újvidéki Színház összes igazgatójának rövid életrajzát jeleníti meg, majd a megalakulástól a 2023/24-es évadig közli a színház repertóriumát. A repertórium könnyedén átlátható és következetes. A díjakat és elismeréseket a kötet külön alfejezetben listázza. Ugyan mindkét felsorolás jól áttekinthető, összegzés céljából talán kézenfekvőbb lenne, ha a díjakkal kapcsolatos adatokat is az előadásjegyzék tartalmazná.

Góli Kornélia kötete lényegében háromszor jeleníti meg az Újvidéki Színház történetét. Először a rövid bevezető tanulmányban, majd az interjúkban és végül képekben. Ez utóbbi – kifejezetten terjedelmes – egység gondosan válogatott jelenetfotókat tartalmaz, ezáltal arcok, vizuális nyomok kerülnek az interjúkban sokszor emlegetett nevek és események mellé.

Az utolsó előtti egység Lovas Ildikónak, a kötet szerkesztőjének az utószava. Röviden ő is feleleveníti az emlékeit, amelyek az intézményhez fűzik, majd néhány, számára jelentős előadásról tesz említést. Az utószó idegen testnek hat, hiszen Lovas önmagára irányítja az olvasók figyelmét és alig szól a kötetéről.

Rengeteg utalás található az interjúkban különböző személyekre, helyszínekre és eseményekre, amelyek a témában kevésbé jártas olvasók számára megnehezíthetik a szöveg tökéletes megértését, nyomon követését. Ezt kiküszöbölendő a könyv végén megközelítőleg százötven tételt tartalmazó jegyzetapparátus található. Ezek közül színháztörténeti szempontból különösen fontosak a rövid életrajzok, hiszen számos, a kötetben is szereplő vajdasági magyar színészről korábban senki sem gyűjtötte össze az itt olvasható alapvető adatokat. Ugyanakkor zavaróan hathat, hogy a jegyzetekért minden hivatkozásnál a nagy formátumú, vaskos könyv végére kell lapozni, eközben pedig könnyen elveszíthetjük az interjúk fonalát.

Az ötven éves jubileumra egyébként egy szerb nyelvű kötet is megjelent Zoran Maksimović, a Vajdasági Színházi Múzeum igazgatója és Vladimir Kopicl író, színikritikus tollából *Pola veka Novosadskog pozorišta* (Az Újvidéki Színház fél évszázada) címmel. Ez a könyv merőben más szemszögből közelíti meg az évfordulót, mint Góli interjúkötete: első részében Maksimović tanulmánya olvasható a színház megalapításáról, a második felében pedig Kopicl esszéisztikus közelítései a színház fél évszázados munkássá-

¹⁸ Uo., 70.

gához, profiljának alakulástörténetéhez. Természetesen a repertórium ebből a kiadványból sem maradhat ki.¹⁹

A felépítésüket megvizsgálva kijelenthető, hogy a magyar és a szerb nyelvű kötetek kiegészítik egymást. Ezt erősíti meg a színház weboldalán a könyvek megjelenéséről tájékoztató kishír is.²⁰ Ebben az esetben viszont jogosan merülhet fel a kérdés, hogy a szerb nyelvű kötetet miért nem fordították le magyarra, és a magyar interjúkat miért nem ültették át szerbre. E fordítások hiányában olyan olvasóközönséget feltételez a jubileumi kötetek kiadásának ötletgazdája, amely mindkét nyelven ért és olvas, így azon sze-

¹⁹ Zoran MAKSIMOVIC és Vladimir KOPICL, *Pola veka Novosadskog pozorišta* (Novi Sad: Novosadsko pozorište, 2024).

²⁰ N. N., „Könyvbemutató(k)ra várjuk Önöket október 25-én!” *Újvidéki Színház*, 2024. 10. 16., hozzáférés: 2025.08.30, <https://ujvideki.com/hirek/bejegyzes/konyvbemutatokra-varjuk-onoket-oktober-25-en>.

mélyek – különösképpen kutatók – száma, akikhez mindkét kötet szólni képes lényegesen leszűkül.

Kijelenthető azonban, hogy Góli Kornélia *Színház legyen!* című könyve korábban ismeretlen perspektívákat kínál az Újvidéki Színház ötven éves munkásságának vizsgálatához. Igazságokat állít egymás mellé, de nem ítélkezik. A színházról való elmélkedések és a nosztalgizálás mellett a kötet interjúinak mindegyikében megtalálhatóak olyan fontos gesztusok, döntések vagy események, amelyek lényegi hatással voltak a vajdasági színháztörténetre. A kettősség, ami a személyes hangvételből és az akkurátus történetírás felelősségéből adódik ideális kiindulópontként szolgálhat a kérdésfeltételhez, hiszen a kötet több olyan témára is rávilágít, amelyekkel érdemes lenne a jövőben bővebben is foglalkozni. A felvetett kérdésekre adott válaszok pedig akár kiindulópontként is szolgálhatnak egy jövőben készülő szaktudományos színháztörténeti kiadványhoz.